ԿԻՐԱԿԻ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ № 230

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Տարեկան 8 ռ., 11 ամիսը—7 ռ. 50 կ., 10 ամ.—7 ռ., 9 ամ.—6 ռ 50 կ., 8 ամ.—6 ռ., 7 ամ.—5 ռ. 20 կ., 6 ամ.—4 ռ. 50 կ., 5 ամ.—3 ռ. 90 կ., 4 ամ.—3 ռ. 20 կ., 3 ամ.—2 ռ. 40 կ., 2 ամ.—1 ռ. 60 կ., 1 ամ.—80 կ.
ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Տարեկան 10 ռուբ., Կէս տարին 6 ռուբ.
ԹԻՒՐՔԻԱՅԻ ՀԱՄԱՐ
Տարեկան 120 ղռշ., Կէս տարեկանը 70 ղռշ
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՀԱՄԱՐ
Տարեկան . . . . 30 ֆր.
ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՄԱՐ
Տարեկան . . . . 6 դոլլար
Բաժանորդագրուել կարելի է ամեն ժամանակ, բայց միայն ամսի 1-ից։ Հասցէն փոխելու համար պէտք է ուղարկել 40 կոպ. մարկայ։

ՀՈՐԻԶՈՆ

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ 1913

Առանձին №-ը ամեն տեղ 5 կ.
ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ ԵՆ ԱՄԵՆ ԼԵԶՈՒՈՎ.—1-ին երեսի վրայ տողին (պետիտ) 10 կոպ. Կովկասից դուրս՝ 20 կոպ., 4-րդ երես 5 կ., Կովկասից դուրս՝ 10 կոպ.։
Անդրկովկասում և Թիֆլիզում յայտարարութիւններ ընդունւում են նաև Մ. Ա. Գաժոնեայի գրասենեակում Թիֆլիզ, ул. Пушкинской ул. и Армянскаго Базара, № 2, верхн. этаж.
Խմբագրութիւնը և գրասենեակը՝ Թիֆլիզ, Բէհբութեան փ., № 30 Հեռախօս № 15—75։
Խմբագրութիւնը բաց է 9—3 ժ., գրասենեակը 9—3 ժ. ցերեկ. և 6—8 ժ. երեկ.։
Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, Редакція газеты, „Оризонъ Бебутовская ул. № 30, Телеф. № 15—57. կամ Tiflis (Russie, Caucase) Rédaction «Horizon»

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ՏՕՆԸ

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐ ՔՈ ՄԵԾ ՏՕՆԸ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ

—

Հայ ժողովուրդն այսօր կատարում է իր Մեծ Ազգային Տօնը։

Հայ գրի գիւտը սկիզբն է մեր ազգային կուլտուրայի. Հայկական առաջին Տպագրութիւնը սկիզբն է այդ կուլտուրայի ժողովրդականացման. երկուսը միասին՝ խարիսխն են կազմում մեր ինքնուրոյն գոյութեան ազդերի բազմանդամ ընտանիքում։

Հանդիսաւոր այս օրը մենք միայն խորին երախտագիտութեամբ գլուխ ենք խոնարհում մեր ազգային կուլտուրական անդաստանի բոլոր մշակների առաջ և ամբողջ սրտից գոչում.—

Շնորհաւոր քո Մեծ Կուլտուրական Տօնը, հայ ժողովուրդ։

Թիֆլիս, 13 հոկտեմբերի

ՄԵԾ ՏՕՆԸ

--

Այսօր, ամենուրեք, հայ ազգը տօնում է իր տառերի գիւտի 1500 և տպագրութեան 400-ամեակները։ Ներկայ տօնը մէկն է այն եզակի տօներից, որ շատ քիչ ցեղերի է վիճակուած ունենալ։ Այդ տօնը հայ ցեղի կուլտուրայի յաղթանակն է, որ կարողացել է դարերի մառախուղներից ու մշուշներից վեհօրէն բարձրացնել իր ալեոր գլուխը և ցոյց տալ XX րդ դարի հզօր ցեղերին ու ասել. «պարեցէք իմ չափ ու պարծեցէք»։ Եւ իրաւունք ունի հայ ժողովուրդը պարծենալու, որովհետև քանի քանի հարևան ժողովուրդներ չեն ունեցել այն կենսունակութիւնն ու տոկունութիւնը, որը կանգուն է պահում ցեղի գոյութիւնը ժամանակի աւերիչ շունչից։ Հայն իրօք պարծենալու իրաւունք ունի, որովհետև երբ բոլէապէս մտքերով դառնում ենք դէպի յետ, 1500 տարի առաջ, այսինքն այն օրը, երբ հայի հանճարը երկնում էր իր ցեղի խօսուն լեզուի հիմունքները, իր այբուբէնը, մարդ երկիւղով ու պատկառանքով է լցւում հանդէպ այդ դարեր ձգւող ճանապարհի երկարութիւնից, ուր ամեն քայլափոխում հանդիպում ենք հայ ժողովրդի հսկայական ճիգերին, նրա անձնուրացութեանն ու տառապանքներին՝ փրկելու ժամանակի աւերումներից այն գործօնը, որի շնորհիւ այսօր քաղաքակիրթ ցեղերի առաջ հպարտանալու պատիւն ունենք։ Ահա ձեր առաջ պարզւում ու յոյնի խարդաւանքները ու յետապնդումները հայ ժողովրդին, Տիզբոնի ու Բիւզանդիոնի Հայաստանին տիրանալու ձգտումները, թաթարների ու մոնղոլների արշաւանքները, Տամերլանների ու Ջինգիզխանների սրածութիւնը, ալքայութեան սպասաւոր լատին ու այլ կրօնաւորների հալածանքներ. մի խօսքով մի շարք խաչելութիւններ, որոնց հայ ժողովուրդը կամ դիմադրել է արիւնով և կամ լաւն տարել՝ դարձեալ արիւնով։ Այո, հայ տառերի գիւտի 1500-ամեակը դարաւոր արհաւիրքների վրայ ունեցած մեր ժողովրդի խրոխտանքն է։ Հայոց տպագրութեան 400-ամեայ փառաւոր ծնունդը, որ երկար հալածանքներից ու թափառումներից այսօր թևաւորում է հայի միտքը և դիւրացնում ժամանակակից գրականի աշխատանքը։ Մի րոպէ յիշողութեամբ անցէք յետ, միջին ու հին դարերը և պատկերացրէք հայ մատենագրին. ահա ձեզ սևաւորի մէկն առանձնացած մի վանք կամ մենաստան, փակուած իր խցում, ժամանակի արհաւիրքներից ու աւերումներից, աղօտ լոյսի ու կանթեղի առաջ օր ու գիշեր է անում, գրի անցնելու իր ժամանակի պատմութիւնը, փրկելու և յետագայ սերունդներին հասցնելու իր նախնիքների „պանծալի“ քաջութիւնները։

Ժամանակակից ջղայնացած հայի համար դժւար է ըմբռնել հին շրջանի գործիչների մարտիրոսութիւնը, որ լեգենդար բնոյթ է կրում և որը սակայն խարիսխն է մեր նոր քաղաքակրթութեան։ Հայ տառերի գիւտի 1500-ամեակը հայ ցեղի պատմութեան վերյիշումն է այսօր, ուր փնտրելու ենք ցեղի այն ինքնայատուկ գծերը, որոնք անհրաժեշտ են ներկայ աղճատուած սերնդին յիշեցնելու, որ ուժեղի հանդէպ համակերպումն ու մեղկութիւնը չէ, որ պահելու է ցեղի գոյութիւնը, այլ տոկունութիւնը և խիզախ ոգին։

Այսօր, Մեծ Տօնին, հայ ժողովրդի կորովն ու խիզախ ոգին ենք ողջունում։

ՈՒՂՂԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ ԵՒ ԷՋՄԻԱԾՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

—

Ընթերցող հասարակութեանը յայտնի է արդէն, որ Համազգային Մեծ Յոբելեանի առիթով Էջմիածնում տեղի պիտի ունենան խորհրդակցական ժողովներ հայոց լեզուի ուղղագրութեան մասին։ Այդ առիթով կենդրոնական ուսումնական յանձնաժողովի յանձնարարութեամբ ճեմարանի ուսուցիչ հայագէտ Մ. Աբեղեանը կազմել է մի անկետա, որ շօշափում է հայոց լեզուի ուղղագրութեան մի քանի կարևոր հարցեր։ Այդ անկետան ուղարկուած է կոմպետենտ համարուած անձանց, որոնք իրենց դիտողութիւնները և տեսակէտները, առաջարկուած հարցերի մասին, պիտի ուղարկեն ուսումն. կենդր. յանձնաժողովին կամ անձամբ պարզաբանեն Էջմիածնում ներկայումս տեղի ունեցող խորհրդակցութիւններին։

Կարիք չկայ բացատրելու, թէ որչափ ահագին նշանակութիւն ունի ուղղագրութեան կանոնաւորումը՝ մի լեզուի և նրա գրականութեան տարածման ու ժողովրդականացման համար։

Այդ տեսակէտից ողջունելու է կատարուած նախաձեռնութիւնը։ Բակայն այդ կարևոր նախաձեռնութեան հէնց սկզբում անհրաժեշտ ենք համարում անել մի քանի դիտողութիւններ։

Ուղղագրութեան հարցը ոչ միայն լեզուաբանական - գիտական հարց է, որով հետաքրքրւել կարող են միմիայն կաբինետային աշխատաւորները, այլ և նա առաջնակարգ նշանակութիւն ունեցող մանկավարժական հարց է, որով անհրաժեշտօրէն հետաքրքրուած են և իրենց սրտին և կոչման մօտ են համարում ուսուցչական-դպրոցական շրջանները։ Ուղղագրութեան հարցը նաև հասարակական հարց է, նրանով հետաքրքրուած է և յաճախ զբաղուած մեր մամուլը։ Նաև գրականութեան հարց է, հայ գրողներից շատերին երկար ժամանակ զբաղեցրած մի հարց։

Ահա թէ ինչու մենք անհրաժեշտութիւն ենք համարում, որ ուղղագրութեան վերաբերող հարցերի քննութեամբ զբաղւող խորհրդակցութիւններին մասնակցելու պիտի հրաւիրւէին ոչ միայն լեզւագէտ և ոչ-լեզւագէտ, բայց հրաւիրողների տեսակէտով կոմպետենտ համարուած մարդիկ, այլ պիտի հրաւիրւէին մասնակցելու այդ խորհրդակցութիւններին և լսէին նաև մեր գրականութեան վաստակաւորներին, մանկավարժական ասպարէզում գործած հմուտ և փորձուած անհատների, որոնք իրենց անձնական երկարամեայ փորձերի վրայ հիմնուելով անշուշտ առելիքներ կունենային, պիտի հրաւիրւէին, վերջապէս, նաև մեր մամուլի տարբեր օրգանների ներկայացուցիչները։ Չէ որ, վերջապէս, ուղղագրութեան հարցը միմիայն լեզւագիտական հարց չէ, այլ և, դպրոցական — մանկավարժական, բայց միևնոյն ժամանակ՝ գրականութեան և մամուլին վերաբերող հարցեր։ Չէ որ հէնց հրաւիրուած կոմպետենտների մէջ էլ, շատ հարցերի վերաբերմամբ, կան տարաձայնութիւններ, հակադիր կարծիքներ։ Ահա թէ ինչու ներկայ խորհրդակցութիւնների որոշումները, մեր կարծիքով, սոսկ խորհրդակցական նշանակութիւն էլ պիտի ունենան, մինչև որ ապագայում, վերև յիշուած սկզբունքների հիման վրայ, կարելի կը լինի համեմատաբար աւելի լայն և հեղինակաւոր խորհրդակցութիւն կազմակերպել։

Ուրիշ լեզուների մէջ էլ ուղղագրական հարցը հետաքրքրել և հետաքրքրում է, գիտական շրջաններից դուրս, նաև դպրոցական-գրական և հասարակական շրջաններին։ Ամեն տեղ էլ, սակայն, ուր զբաղւում են ուղղագրական հարցով, առաջնորդւում են մի գլխաւոր նպատակով—դիւրացնել, հնար եղածին չափ, ուղղագրութիւնը և այդպիսով մօտեցնել գիրն ու դպրոցը կեանքին, համերաշխութիւն մտցնել և ոչ ընդհակառակը։ Ուղղագրութիւնը պիտի դիւրացնել, լեզւի մէջ եղած ուղղագրական տարբեր ձևերից պիտի ընդունել այն ձևերը, որ աւելի են դիւրին, աւելի մատչելի ընդհանրութեան։ Չպէտք է մոռանալ մի հանգամանք. մեր ուսուցիչները տարիներ շարունակ կրում են ծանր խաչ, տաժանելի աշխատանք են թափում իրենց աշակերտներին ուղղագրութիւն սովորեցնելու։ Պէտք է հիշատակել, որչափ հնարաւոր է, նրանց աշխատանքը։ Ո՞վ չգիտէ, որ այսօր օտար դպրոցներում ուսած բազմաթիւ ինտելիգենտ անհատներ, որոնք մինչև իսկ հայերէն բաւարար կերպով խօսել չգիտեն, նրանք իրենց միտքը գրաւոր կերպով արտայայտելու համար յաճախ դիմում են օտար լեզուի միմիայն նրա համար, որովհետև առանց տառասխալների չեն կարողանում հայերէն գրել։ Տեսնում ենք, ուրեմն, որ ուղղագրութեան հարցը շօշափում է մինչև իսկ ազգային քաղաքականութեան հարցեր։

Մի ընդհանուր տենդենց պիտի ղեկավարի ամենքին—անել նաև այդ հարցում առաջադիմական քայլեր, դէպի առաջ նայել և առաջ վարել ուրիշներին, և ոչ թէ դէպի յետ։

Այստեղ ի հարկէ տեղը չէ մանրամասնութիւնների մէջ մտնել, բայց մի կէտի վրայ ենք կամենում ուշադրութիւն դարձնել, դա ւ և ու տառերի գրութեան հարցն է։ Իրականութիւն է, որ այսօր մեր մամուլի օրգանների մեծագոյն մասը, մեր դպրոցներում ընդունուած դասագրքերը, համարեա առանց բացառութեան, ընդունել են ւ-ի գրութիւնը և այսօր ու-ով գրողներին արդէն մատի վրայ կարելի է համարել, այն էլ՝ հին սերունդի մէջ։ Աւելորդ է մտնել այդ հարցի պատմութեան մէջ. մենք իրականութիւնն ենք մատնանշում. մի իրականութիւն, որ յամենայն դէպս դիւրացնում է, գոնէ որոշ չափով, մեր ուղղագրութիւնը և մի քայլ առաջ է՝ մեր գիրն ու գրականութիւնը կեանքին մօտեցնելու հարցում։ Այլ ես անմիտ բան է դա „նոր ամուծութիւն“ համարել։

Չէ որ եթէ այդպէս դատելու լինենք, հարիւրաւոր և աւելի բառերի ընդունուած ուղղագրութիւնը հեռու է „աւանդական“ համարուած ուղղագրութիւնից։ Աւանդամոլութիւնը մի կողմը պիտի թողնել, կեանքն ու դպրոցը իրենց պահանջներն ունեն, որոնց պիտի բաւարարութիւն տալ։

Մենք լիայոյս ենք, որ Էջմիածնի ժողովը նկատի կունենայ ժամանակի դպրոցի և մամուլի անյետաձգելի պահանջները, որ նա կառաջնորդւի դպրոցը կեանքին ու գրականութեան մօտեցնելու տեսակէտով, որ պոլիտիկանութիւնը, որով և ղեկավարւում են և թելադրանքներ անում որոշ մարդիկ, հեռու կվանէի այս խնդրում, Էջմիածինը նոր սխալ չի գործի և այնպիսի որոշումներ ու հրահանգներ «արձակի», որոնց իրականացումը չափազանց մեծ դժւարութիւնների հետ կը լինի կապուած և որոնց հետևանքը յամենայն դէպս դրական չի լինի։

Անհրաժեշտ է ուրեմն, այդ առաջնակարգ նշանակութիւն ունեցող հարցում լսել նաև հայ դպրոցական վաստակաւորի, հայ գրական ասպարէզում գործողների, հայ մամուլի ձայնը։

Պէտք է լինել հեռատես, աչալուրջ և ժամանակի պահանջներին անսացող։

Այս նկատումով է ահա, որ մենք ողջունում ենք խորհրդակցութիւնների աշխատանքները և յաջողութիւն մաղթում։

ՄԵԾ ՏՕՆԸ ԵՒ ՀԱՅ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆ ՈՒ ԳՐՈՂԸ

—

Մեծ տօնի առիթով հրապարակի վրայ դրուած է մեր դպրոցներն ու գրականութիւնն առանձին առանձին ֆոնդերով ուժեղացնելու խնդիրը։

Սակայն էս դէպքում ինչ կը նշանակի դպրոց ու գրականութիւն.—Դպրոց՝ կը նշանակի ուսուցիչ, գրականութիւն՝ կը նշանակի գրող։ Եւ ուժեղ դպրոց ու գրականութիւն ունենալ, կնշանակի ուժեղ ուսուցիչ ու գրող ունենալ։

Էս է պարզը։ Եւ էսպէս են հասկացել էն ազգերը, որոնք կարճ ժամանակում մեծ յառաջադիմութիւն են արել, և սրա մէջն է նրանց արագ, գրեթէ յանկարծակի ուժեղանալու գաղտնիքը։

Սկսենք ուսուցչից։

Ամերիկան, որ մի հարիւր հազար զինւոր ունի, չորս հարիւր քսան հազար ուսուցիչ է պահում։ Եւ ինչպէս է պահում ուսուցչին։ Սակաւաթիւ աշակերտներով, դասը տևում է 20--25 րոպէ, իսկ ռոճիկն ու պրոստը...

Բայց Ամերիկայում բանւորը, հանգ. Իօլլոսի տւած հաշւով, ստանում է 8—28 ռուբլի օրավարձ և ունի 4—7 սենեակ բնակարան։ Առաւօտեան նախաճաշին ստանում է ամերիկական խրփուկի ապուր, կաթը, երկու տեսակ տաք մսեղէն, կարտոֆիլ, կարագով հաց և թէյ կամ սուրճ։ Ճաշին սուպ, երեք տեսակ մսեղէն, բուսեղէն, քաղցր կարկանդակներ և թէյ կամ սուրճ։ Ընթրիքին անուշով թէյ, հաց, կարագ և պաղ միս։

Մենք, որ սրան դժար կըհաւատանք, ենթադրենք թէ սրա նման մի բան է։ Ի հարկէ էս տեսակ երկրում խօսք էլ չի կարող լինել ուսուցչի դրութեան մասին։ Մի երկրում, ուր ուսումնարանը ամենասիրուած տունն է, և ուսուցչութիւնը էնքան յարգի, որ շատ մարդիկ իրենց ուսումն աւարտելուց յետոյ, ինչ գործի էլ որ մտնեն, սիրում են ամենից առաջ ուսուցչութիւն անել, թէ ժողովրդին ծանօթանալու համար, և թէ հայրենիքին ծառայելու և թէ հաճոյքի համար վերջապէս։ Մի երկիր, ուր միայն մի Կարնէջի երեք տարւայ ընթացքում (1899—1901) միայն գրադարանների համար նուիրել է 50 միլիոն ռուբլի։

Գերմանական ժողովրդական դպրոցի ուսուցիչը ստանում է տարեկան 900 ռուբլի և տարէցտարի բարձրանում է մինչև 1620 ռուբլին, իսկ այժմ, գրում են տեղեկները, ուզում են սկսել 1200-ից ու տանել մինչև 2200։

Եւ իրենք գերմանացիք ասում են «Սա դեռ սկիզբն է»։ Բայց էս գերմանացիք մի ուրիշ բան էլ են ասում։ Ասում են՝ մեր ժողովրդական ուսուցիչներով էր, որ մենք յաղթեցինք հպարտ Ֆրանսիային։

Եապոնիայում, յիրաւի, բարձր չի ուսուցչի ռոճիկը, բայց նա 15 տարի ծառայելուց յետոյ ստանում է կիսաթոշակ, որ իր մահից յետոյ ստանում է ընտանիքը։ Եւ ազգի հերթական մեծ խնդիրներից մինն է—բարձրացնել ուսուցչի ռոճիկը։

Եւ անշուշտ կը բարձրացնի էն երկիրը, որի պետական յայտարարած որոշումն է.—ոչ մի գիւղ չպէտք է ունենայ անգրագէտ ընտանիք, և ոչ մի ընտանիք չպէտք է ունենայ անգրագէտ անդամ։

Եւ իրագործել է արդէն իր որոշումը։

Ռուսաստանը, որ լուսաւորութեան գործում եւրոպական երկրների մէջ ամենայետամնացն է, տարբեր տեղեր տարբեր ռոճիկներ է տալիս ժողովրդական ուսուցչին—220—360 ռ.։

1909 թւին Պետերբուրգում կայացած քաղաքային ուսումնարանների ուսուցիչների համաժողովում քննութեան առնելով ուսուցիչների ռոճկի հարցը—գտան ուսուցչի դրութիւնը անտանելի։ Որոշեցին, որ անհրաժեշտ է քաղաքային դպրոցների ամուրի ուսուցչին տալ 970 ռ., թեթև ընտանիք ունեցողին 1315 ռ., և ամեն մի լրացուցիչ աշխատանք վարձատրել առանձին։ Թէ չէ, ասացին, լուրջ վտանգ է սպառնում ժողովրդական լուսաւորութեան գործին։ 1890 թւականից նահանգական զեմստւօները արել են հնգամեակների կարգադրութիւնը, իսկ 1900-ից լուսաւորութեան նախարարութեանը կից փոխադարձ օգնութեան դրամարկղ է հիմնուած, որի գումարն այժմ հասնում է 7—8 միլիոն ռուբլու։

Բայց սա յետամնաց երկիր է։

Ես մի քանի խօսքով օրինակի համար առայ մի երեք չորս ժողովուրդ։ Սրանցից յետոյ անցնենք մեզ։

Հիմի ասողներ կլինեն, թէ մենք ու՞ր, էն մեծ ժողովուրդներն ու՞ր. ինչպէս կարելի է համեմատել. Մենք մի փոքրիկ ժողովուրդ ենք։

Բայց էդպէս չի ասում էն ժողովուրդը, որ մեծ ձգտում ունի դէպի լոյսն ու քաղաքակրթութիւնը։

Մի՞թէ մեծ են իրենց ժողովրդի թւով Դանիան, Ֆինլանդիան, Իսլանդիան, Նորվէգիան, Շւէցիան ու Շւէյցարիան, որոնց ազգաբնակութեան հարիւրից մինն էլ չըկայ անգրագէտ։

Սրանց մէջ էնպէս ժողովուրդ կայ, օրինակ, Իսլանդիան, որ հարիւր հազարի էլ չի հասնում, բայց ամեն մի մարդ պատասխանատու է ամբողջի առաջ ոչ թէ միայն իր երեխաների, այլև իր ծառայի երեխաների կրթութեան համար։

Նրանք չեն ասում, թէ մենք փոքր ենք լուսաւորութեան ու քաղաքակրթութեան համար։ Պատմութիւնից լաւ գիտենք, որ հին բարձր կուլտուրական ազգերից շատերն էլ թւով շատ փոքր են եղել։ Եւ էսօր շատ դժար է երևակայել, որ հին մեծ Յունաստանը իր հռչակաւոր Աթէնքով ու հասարակապետութիւնով մի քանի անգամ աւելի փոքր է եղել, քան մեր էսօրւան Թիֆլիսի կամ Երևանի նահանգը, էլ թեմը չեմ ասում։

Ուրեմն անցնենք մեզ։

Յովհ. Թումանեան

(Կը շարունակւի)